

DE WINGERO WEEKBERICHTEN

jaargang 1. nr. 1.

13. 11. 1987

Aandacht :

ALGEMENE OUDERAVOND

dinsdag 17 november

- Hoe ver staan we met de aankoop van ons schoolgebouw ?
- Hoe geven we de school een financieel steuntje ?
(schoolsparen - Mercuriussparen)
- Voor de leden v.d. v.z.w: statutaire jaarvergadering.

INSCHRIJVINGSTROOK : maandag terug!

BIBLIOTHEEKNIEUWS

Een vervolg op ons overzicht van de beschikbare tijdschriften in de bibliotheek. Ditmaal bekijken we de tijdschriften van de andere Steinerscholen.

DE REGENBOOG (Steinerschool Leuven, oktober 1987. 7e jaarg. nr. 2

De betekenis van grote klassen voor kinderen in de vrije school.

Vanuit het thema: "Het Vrije School onderwijs is geschreven voor een vol orkest", wordt er kort beschreven waarom klassen in een Steinerschool "groot" moeten zijn (ong. 40 kinderen). In grote klassen hebben de kinderen meer kans gelijkgestemde temperamenten te vinden; in kleine klassen is de impact van de leerkracht te groot, in grote klassen is hij meer de dirigent die het geheel tot een harmonische samenklank brengt.

Wetenschap, kunst en religie in de 9e klas van een R. Steinerschool

(verslag van een weekwende rond dit thema in Witten-Annen.)

Uit de tekst: "Het natuurwetenschappelijke denken is niet volledig, het is een beperkte, enge kijk op de zaak. In de natuurwetenschap denkt men reduktionistisch, d.w.z. men herleidt alles tot mechanische wetmatigheden, men herleidt de stoffelijke wereld tot een samenspel van kleine deeltjes (atomen) (enz..) Wij gebruiken graag deze vaste begrippen als grondslagen van ons denken. Maar hiermee kunnen we enkel de vaste (dode) wereld begrijpen (vast-houden). De levende wereld kan men slechts met levende begrippen begrijpen. Hoe leer je de "levende" buitenwereld kennen? Op dezelfde manier als waarop je een mens leert kennen, namelijk door je ermee te verbinden, liefdevol, met bewustzijn, niet door erover te denken in de zin van er een theorie op te plak-

ken. Dit levende denken kan je ook (zelfs) ervaren in vakken als wiskunde, fysika, scheikunde.

* * *

SCHOOLKRANT VRIJE SCHOOL ROOSENDAAL
HERFSTKRANT 1987

Verslag van een V.O.K. vergadering Ferd. Claessens

Op de vergadering van 5.9.87 werd een oefening: 'spreken en luisteren' gehouden. De opdracht was dat een spreker iets vertelde. Een tweede moest dit woordelijk herhalen. Een volgende keer moest dit niet meer woordelijk gebeuren, een derde keer mocht de herhaler het vertelde met eigen woorden weergeven.

Wat bleek uit deze oefening: het is bijzonder moeilijk om echt te luisteren. Vaak zijn we al in gedachten bezig een antwoord te formuleren, zonder verder te luisteren naar wat de ander zegt. Het lijkt kinderachtig om iemand letterlijk te moeten herhalen, maar daaruit blijkt ook weer hoe moeilijk het is, en hoe slecht we kunnen luisteren.

- Een gesprek moet een ritmisch gebeuren zijn. Een gesprek is een voortdurende slingerbeweging tussen spreker en luisteraar.

* * *

't Schrijverke. 10e jaarg. nr. 3
(Guido Gezelleschool Brugge)

Op weg naar een open schoolgemeenschap.

De Brugse Steinerschool verhuisde juni jl. naar ... gehoord schoolgebouw: Bilkske 5 te Brugge. September opende de school haar nieuwe deuren, niet alleen letterlijk, ook figuurlijk, want van dan af is Brugge niet langer een fusieschool met de Gentse Steinerschool,

maar toont juridisch en t.o.v. het ministerie een eigen identiteit. De Brugse school is m.a.w. niet langer een vestigingsplaats van een fusie, zoals De Wingerd dat is t.o.v. Yggdrasil, maar een onafhankelijke school (programmatieschool?).

Zoals elke Steinerscholen kamp met de Brugse school met innerlijke structuurproblemen. Hoe kan een school door ouders en leerkrachten samen bestuurd worden, is een vraag die ons ook in De Wingerd bezighoudt. Interessant, voor wie er mee begaan is, is het om te weten hoe een andere school bestuurd wordt, hoe er vergaderd wordt enz...

In dit artikel is het verlangen naar openheid zeer sterk aanwezig: openheid in het bestuur, in de pedagogie, in het samen feesten.

Eén van de zaken die hierbij kunnen helpen zijn de schoolfeesten. Voor het eerst richt de Brugse school een schoolfeest (in de Wingerd: een didaktisch schoolfeest) in op 28.11.87. De Wingerd heeft hiermee ervaring opgedaan in het vorige schooljaar en zet dit enthousiast begroete schoolgebeuren ook dit jaar verder op 28.11.87, 4.6.88 en ook op 16.3.88, maar dan alleen voor normaalscholen.

Enkele samenvattende gedachten over het fenomeen T.V.

(wij vonden dit artikel boeiend genoeg om het integraal over te nemen.)

'Vanuit zeer oude tijden, weten we dat mensen toen totaal "anders" waren dan nu.

Als men terugblijkt naar de oude kulturen, dan ziet men dat de mensen vanuit de beelden leefden. Ze schreven nog geen letters of cijfers, zoals wij die nu kennen, maar leefden vanuit beelden, waaruit ze tekenden en schilderden.

Deze mensen leefden met het "beeld" wat langzamerhand is overgegaan naar het "letterbeeld".

Deze mensen beleefden ook nog het bovenzintuiglijke als werkelijke realiteit. Door verdere evolutie zijn we stilaan dit bovenzintuiglijke verloren. Daarvan hebben we nu nog enkel de overblijfselen zoals de sprookjes, sagen en legenden. Deze zijn niet ontstaan uit fantasie, maar uit directe beelden van werkelijke bovenzintuiglijke inhouden. In dergelijke beelden ligt een grote wijsheid verborgen, die leeft in de diepten van de ziel. Heel de evolutie, die de mensheid tot nu toe doormaakte, doorloopt het kind in psychisch opzicht in zijn eerste levensjaren opnieuw. Dit brengt mee dat ermee rekening moet gehouden worden dat een kind speciaal van zijn vijfde tot zijn tiende jaar, zeker echte beelden nodig heeft voor een gezonde ontwikkeling van zijn zieleleven, m.a.w.: sprookjes, legenden en mythen van alle volkeren en alle tijden.

*Tot het derde jaar: Het kind is helemaal bezig met zichzelf. In deze jaren worden de lagere zintuigen aangesproken: de tast-, de levens-, de bewegings- en de evenwichtszin. Op 3½ jaar begint het kind de anderen te ontdekken; een soort van gevoelsmatig bewustzijn voor de medemensen, het leert nu samen meedoen via kringspel, nadoen en samenzingen.

*Tussen het derde en het vijfde levensjaar komen de zintuigen van het middengebied tot ontwikkeling: smaak-, reuk-, gezichts- en warmtezin. In deze tijd wordt vooral het gevoel van het kind aangesproken. Heel belangrijk is voor het kind dat het nu de rijkdom van echte beelden voorgeschoteld krijgt.

*Tussen het vijfde en het zevende levensjaar worden vooral de "hogere" zintuigen aangesproken:

gehoor-, woord-, denk- en IK-zin. Deze zintuigen komen in hogere mate los te staan van het "lichamelijk" ervaren en van het voelen. Ze staan veel dichter bij het bewust-zijn.

Dit als kleine uitwijding om aan te tonen hoe belangrijk het voor het kind is echte bezielde beelden aan te bieden. Daarin ligt een grote wijsheid, een spirituele inhoud. En daarop berust, speciaal op religieus gebied, de waarde van de onsterfelijke kern van de ziel. We bewerkstelligen met deze beelden een "hoge vorm van moraliteit".

Het kind is dus nog lichamenlijk en psychisch aan het rijp worden en daarmee is het nog aan volledig andere wetten onderworpen dan een volwassen mens.

Het kind gaat de weg van de alomvattende beelden op naar een intellectueel denken. Die weg is noodzakelijk en goed, maar er loeren veel gevaren op de weg. Het is bijvoorbeeld niet goed het kind te vlug intellectueel te belasten, gezien daardoor de zielekrachten vervlakken. Neem bv. "Roodkapje"; de hogere krachten in de mens die de lagere overwinnen: de wolf: het lagere dierlijke in de mens: de begeerte, het egoïsme, die toch overwonnen wordt door de kracht van het goede. In "Roodkapje" wordt de kracht die steeds het slechte wil, doch het goede doet uitgebeeld; d.w.z.: ondanks de slechte wil komt het goede eruit voort. Zonder hinderpalen, verzoe-kingen, en leed zouden de vermogens van de mens zich onmogelijk kunnen ontwikkelen en vermeerderen.

Alle krachten in de wereld werken samen, ook de duistere hebben hun betekenis, maar een sprookje wijst altijd op de mogelijkheid van een overwinning, op de grote kracht van het goede.

Zo kunnen de sprookjes een kind met moed, kracht, vreugde en vertrouwen vervullen.

Het gaat hier dus bij de sprookjes om innerlijke beelden, met spiri-

tuele inhoud. Het zijn beelden voor wat zich psychisch voltrekt. Het sprookje (legende, sage, mythe. ..) voedt op door zijn gehele opbouw, tot moed en eerlijkheid, en hoe altijd het goede de bovenhand heeft.

TELEVISIE daartegenover is heel nefast. De programma's waar agressieve handelingen in voorkomen, afgezien van de inhoud, zijn ook in het algemeen ongunstig op de ontwikkeling van het kind. Hier werkt de techniek rechtstreeks in op de ontwikkeling van het kind.

Speciaal voor kleuters en het nog niet schoolrijpe kind zou de T.V. moeten verboden zijn. Men bemerkt in de realiteit, o.a. in Amerika (where else?) waar de kinderen nog veel meer T.V. kijken dan hier, skelet of spierafwijkingen van het lichaam, invloed op het zieleleven door een grote mate van nervositeit onrust en vaak ook slapeloosheid. In de scholen bemerkt men dan eveneens een tekort aan zorgen en aandacht die aan het werk worden besteed.. Het afnemen van de eigen creatieve vermogens van de kinderen. De beelden die hen worden opgedrongen zijn zeer eenzijdig en weinig diepgaand van kwaliteit, wat bij de kinderen tot een grote passiviteit leidt. Dit zal zijn invloed hebben, zoals men nu reeds de tendenzen ziet van bepaalde opgroeiende jeugd, die wat rondhangt zonder doel of enige (kunstzinnige) activiteit.

In bepaalde gevallen uit de invloed van het lange stilzitten en toekijken zich in een overvloed van onbeheerste bewegingen, zelfs sommige kinderen kunnen dan helemaal niet meer stilzitten en zijn voortdurend aan het wiebelen of het schommelen.

Door het T.V.-kijken wordt het ervaringsveld kunstmatig veel groter dan het kind zonder T.V. zou hebben. Het wordt steeds moeilijker het kind iets nieuws aan te bieden. Je krijgt dan soms het verveelde antwoord: "Dat weet ik al lang". Het is juist deze verveeldheid,

een soort blasé-stemming, die bij de jongeren tegenwoordig steeds vroeger optreedt.

Wij als volwassenen zijn in staat indrukken te verwerken, zonder er ons in te verliezen, zelden zullen wij met knikkende knieën zitten of een bonzend hart. Het kind daartegenover kan dat niet, zijn organisme reageert absoluut en direct op de indrukken. Het is dus belangrijk dat de kwaliteit van de aangeboden beelden levend zijn, want het kind is compleet aan zijn zintuigen overgeleverd.

Wordt op het scherm iemand afgebeeld dat iemand zich verbrandt, dan is dit voor het kind geen levende ervaring. Het zijn indrukken die onjuist zijn en het kind voor de ware zaken van het leven ongevoelig maken. Wij hebben om te beginnen de kwaliteit van het licht. Het is een kunstmatig licht dat de stimulerende vormende krachten mist die het kind zo nodig heeft. De gebeurtenissen die op het scherm geprojecteerd worden, suggereren een dieptewerking, doch men bekijkt alles vanop dezelfde plaats, met als gevolg, dat de ogen lui worden, omdat ze niet meer op verschillende afstanden moeten instellen. Alles wat T.V. aanbiedt is illusie, wij volwassenen zijn in staat dit te doorzien, daar wij ervaringen hebben, kinderen hebben dit echter niet. Deze beelden vormen een minderwaardige en ontoe-zielevoeding, die de organische processen verzwakt en daarmee de gehele constitutie. Het kind moet ervaringen opdoen door zelfakti-viteit, door daadwerkelijke ontdekkingen te doen. Als T.V. tot een gewoonte wordt, dan geeft dit een ingrijpende verandering bij het kind. Deze uitschakeling van enig initiatief verzwakt de wil en remt de ontwikkeling van het IK.

Nog twee elementen in de programma's die grote zorgen baren:

*Het invoeren van groteske dierlijk-menselijke gestalten; bv. Fabeltjeskrant: dit zijn karikaturale gestalten van een geestloze fantasie, die de gezonde vormkrachten van het kind tegenwerken. De

fantasie ontwikkelt zich in de richting van het dierlijke. Bovendien wordt wansmaak aangeleerd en het onvermogen om later van echte kunstwerken te genieten.

*Het frequent vertonen van gewelddadige films heeft vooral fatale gevolgen als het kind zich nog in de nabootsingsfase bevindt.

Positieve zaken die men als ouders kan aanbieden i.p.v. T.V.:

* Kleuters: mooie kunstzinnige prentboeken.

*vanaf vier jaar: de sprookjesleeftijd; de morele kracht van het kind wordt gesterkt door het Goede en het KWADE in de sprookjes, innerlijke beelden die de fantasie en het karakter ten goede komen.

* Achtste jaar: de legenden; hoofdmotief: daar vindt men de riddelijke deugden zoals moed, onzelf-zuchtigheid, offerbereidheid, dienstbaarheid zoals bij St.-Joris, Sint-Maarten. Ook fabels en dierenverhalen.

* Negende jaar: het oude testament: grote historische samenhangen met leiding op religieus en ethisch gebied (in het lot van de medemensen inleven).

* Tien jaar: de germaanse mythologie: verhalen over Siegfried (oerbeelden van menselijk streven.)

*Twaalf jaar: Biografieën van beroemdheden. Hier worden figuren tot leven gewekt van grote wilskracht, die vervuld waren met idealen. Ook geschiedenis en aardrijkskunde zijn hier op hun plaats.

R. Leroy

In hetzelfde nummer van HET SCHRIJVERKE vinden we ook nog het tweede deel van het artikel: "Wanneer is een kind schoolrijp", dat we later zullen overnemen.

TELEVISIE-EXPERIMENT

Om aan te sluiten bij het vorig artikel, nóg een integraal overgenomen tekst, verschenen in VRIJJE OPVOEDKUNST, jaarg. 50, nr.2 (mrt. '87), oorspronkelijk een bijdrage uit "Vrijblijvend", schoolkrant Vrije School Den Haag.

Opvallend onderwerp: TV. Wat stop je in de kast als meester of juf op bezoek komt: de TV. Waar praten we op de ouderavond liever niet over: de TV. Wat mag een kind op de Vrije School absoluut niet doen: TV-kijken. Wat doen de meeste kinderen van de Vrije School: TV-kijken.

Herkent u enkele vragen? Dan behoort ook u tot de ouders die waarschijnlijk met vele vragen zitten voor wat betreft het gebruik van de TV (we maken er voortaan maar kleine lettertjes van; zo belangrijk is het nou ook weer niet!) en bang zijn om daarmee naar meester of juf te stappen, want het standpunt van school is nogal hard en duidelijk: er wordt geen tv gekeken.

Deze discrepantie tussen school en thuis zat ondergetekende, klasseleraar van de vijfde klas, niet lekker. Vrijwel dagelijks spraken de leerlingen over programma's die ze op de buis gezien hadden. Veelal gaven deze verhalen en uitwisselingen aanleiding tot zeer heftige, sterk overdreven, emotionele gedragingen. Van de 27 leerlingen stond er bij 22 van hen één of meerdere tv-toestellen. Hoe moest ik dit onderwerp nu bespreekbaar maken bij de ouders van de klas?

Moest ik met de vuist op tafel zeggen dat er geen tv in huis mocht staan? Wie toch keek, moest die dan maar van school af?

Samen met de ouders zijn we gaan praten over de plaats van de tv in het gezin. Al snel bleek dat de meesten de voordelen van zo'n apparaat zagen, maar dat de negatieve effecten zeker werden onderkend. Iedereen was het erover eens

dat elke poging om bewuster en verstandiger met het medium om te gaan, in het belang was van het kind. Ook heel belangrijk was het gevoel nu eindelijk eens met elkaar te kunnen spreken over een "taboe", zonder daarbij in een controverse te geraken.

Er werd niet alleen maar gepraat, er werd ook meteen concreet iets aangepakt. Uit onderzoek, o.a. in Amerika gehouden, was gebleken dat kinderen beter, rustiger, slapen als ze voor het naar bed gaan geen tv meer kijken. Beter slapen, goed wakker de volgende dag, betere resultaten in school: dat was de vraag!

De ouders besloten om tussen pasen en de grote vakantie van het vorige jaar mee te doen met een "tv-experiment". Van maandag tot en met vrijdag zouden de kinderen minimaal 1 uur, voordat ze gingen slapen, niet meer naar de tv kijken. Wat dit betreft werd een flinke portie doorzettingsvermogen van de ouders verlangd. Denkt u maar eens aan de protesterende kinderen (over protesterende vaders en andere huisgenoten nog maar niet gesproken!), aan de tijd die opeens vrijkwam en die opgevuld moest worden. De protesten van de kinderen bleken mee te vallen. De tijd werd door de kinderen al gauw op eigen wijze ingevuld met o.a. lezen en lekker buiten spelen. De veranderingen die bij de kinderen plaatsvonden waren unaniem positief te noemen. Geen wonder dat het overgrote deel van de ouders de bewuste omgang met de tv wil voortzetten, niet meer als experiment, maar als een gewoonte.

Als klasseleraar ondervond ik de geneugten van een ochtendconversatie, waarbij het weer en de belevenissen van ieder afzonderlijk centraal stonden en niet de laatste aflevering van Miami Vice of de Cosby-show. Het energieverbruik steeg verontrustend, van besparing

was geen sprake, gelukkig maar! Heel voorzichtig durf ik te beweren dat dit tv-experiment gunstige gevolgen heeft gehad voor de kinderen in de klas. Minstens zo belangrijk zijn de gevolgen voor de relatie school-thuis, door deze openheid over een gevoelig onderwerp is er meer bereikt dan met de vuist op tafel slaan en zeggen: "Weg met de tv!"

O ja, wat betreft het slapen, want daar was het onderzoek op gericht. Helaas sliepen de ouders en de kinderen tegelijkertijd, zodat ze niet op de slaapgewoonten konden letten. Maar als meester heb ik aan den lijve ervaren dat de kinderen zeer uitgeslapen op school kwamen. Op de vraag, gesteld aan de kinderen, of zij dit tv-experiment nou echt vervelend hadden gevonden, was er geen die dat als zodanig had ervaren. Dat geeft moed om door te gaan.

Paul Avontuur

Kan dit een aanzet zijn om ook bij de ouders van De Wingerd een gesprek over dit thema op gang te brengen?

Wie schrijft ons zijn mening, ervaring.... voor de volgende weekberichten?

DE WINGERDWINKEL

Soms lijkt het wel wat veel: **MARSEPEIN, KERSTKAARTEN, ADVENTKALENDERS...**

maar u moet maar bedenken dat er slechts één periode in 't jaar is dat we zo'n beroep doen op uw verkoops-talenten... en dat het voor het goede doel is.

1. ADVENTSKALENDERS

Deze prachtige kalenders moeten uit Duitsland komen. De firma beloofde ons dat ze begin volgende week in Brasschaat zouden aankomen. De verkoop van deze kalender aan 350 fr. is niet zozeer bedoeld als geldopbrengende activiteit, meer als service naar ouders en kinderen toe; de winstmarge werd erg klein gehouden.

Zodra de kalenders er zijn, zal er één in het 'uitstalraam' in de tuin gehangen worden.

2. KERSTKAARTEN

Wij voegen bij deze weekberichten voor elk ouderpaar 3 pakjes kerstkaarten bij (verkoopprijs: 6 kaarten voor 150 fr.). Wie er meer wenst kan er bij Renilde steeds verkrijgen (zolang de voorraad strekt); wie ze echt niet kan gebruiken of doorverkopen, mag ze teruggeven.

De rekening krijgt u vlak voor de kerstvakantie gepresenteerd, door middel van... juist, u begint het te kennen... een overschrijvingsformulier.

3. MARSEPEIN

De eerste 300 kg zijn de deur uitgevlógen... en vandaar dat u in deze weekberichtjes ook een rekening vindt zodat wij de eerste faktuur kunnen betalen.

Stand van zaken op 13/11:

witte: 270 kg verkocht

bruine: 150 kg daadwerkelijk verkocht, en 65 kg van de nieuwe bestelling werd al gereserveerd.

Als u bedenkt dat per kilo ong. 80 fr. onze school en onze kinderen ten goede komt... (u kan het zelf uitrekenen!)

MAAR WE GAAN NATUURLIJK NOG DOOR

ALGEMENE OUDERAVOND

Dinsdag 17 november 1987 20u30

- SCHOOLGEBOUW
Het voorschot (335.000 fr.) werd betaald.
Wat ging eraan vooraf?
Wat betekent dit voor de toekomst?
Hoe zit het met de Freinetschool (huurder van het gebouw)?
- SCHOOLSPAREN
  - Mercuriusparen (ASLK)
  - schoolsparen (Gemeentekrediet)
- BESTUUR VAN DE SCHOOL
  - Pedagogisch college
  - Raad van Bestuur
  - Algemene ledenvergadering
  - Ouderraad
  - Dagelijks Bestuur
- ALGEMENE LEDENVERGADERING VZW DE WINGERD
Uw secretaresse biedt u haar verontschuldiging aan, voor het feit dat u geen persoonlijke uitnodiging voor deze vergadering zult ontvangen (echt geen tijd!)
  - agenda: installatie Raad van Bestuur.De wijziging van de statuten wordt verschoven naar een latere datum.
- KOFFIEPAUZE
- VRAGEN
- EINDE voorzien rond 23 u.

-----uitknippen-----

Naam:
Ouders van:

* zal (zullen) met ..... (aantal personen) aanwezig zijn op de alg. ouderav. 17/11.

* kunnen niet aanwezig zijn

* wensen wel/niet dat hun adres doorgegeven wordt aan:

1. Mercurius
2. Vrije Volkshogeschool

-----terugbezorgen op het secret.-----

OVER HET DOORSPELEN VAN ADRESSEN- LIJSTEN

MERCURIUS c.v. en vzw, is een anthroposofisch geïnspireerde organisatie die zich vooral bezighoudt met het economisch leven: steun d.m.v. leningen aan waardevolle, maatschappijvernieuwende initiatieven, bemiddeling, advies en begeleiding op organisatorisch, bedrijfseconomisch en financieel vlak enz...

Zij geven een driemaandelijks tijdschrift uit: Mercuriuskontakt.

Reeds eerder verzochten zij ons om de adressenlijsten van onze ouders, zodat zij zich via een proefnummer en andere informatie ruimer bekend kunnen maken.

Zoals wij reeds eerder meldden (aan Mercurius zelf en via ons tijdschrift) doen wij dit principieel NIET (veel te veel komt al ongevraagd in je brievenbus gevallen, waarbij het akelig gevoel van: hoe komen ze nu weer aan mijn adres? telkens toeneemt.)

MERCURIUS herhaalde dit jaar zijn vraag, of wij ons standpunt niet wilden herzien.

Dit doen wij niet, maar omdat we wel achter hun initiatief kunnen staan, willen we hen toch zoveel mogelijk adressen van werkelijk geïnteresseerde ouders geven. Niet echter zoals bij de wet op de orgaantransplantaties: "zwijgen is toestemmen", maar door een positieve wilsuitdrukkingen.

We weten echter ook dat het soms gewoon vergeten wordt (willen is alleen écht willen, als het tot een daad komt): daarom:

vul a.u.b. de strook in, met drie antwoorden op 3 vragen (oudervergadering, Mercurius, Vrije Volkshogeschool).

L U I Z E N ...

Wij vragen alle ouders of ze hun kinderen nog eens goed willen nakijken. Het is ong. 10 dagen geleden dat u van ons een bericht ontving (tekst Medisch School Toezicht). Elke behandeling moet na een tiental dagen herhaald worden, zodat ook alle pas uitgekomen neten kunnen verjaagd worden.

Begin volgende week zullen wij de verpleegster van het M.S.T. vragen nog eens een controle bij alle kinderen uit te oefenen.

* * *

KORT:

- we komen nog steeds enkele spelers tekort voor het kerstspel!
Wie doet mee! De data van de repetities werden (omwille van enkele spelers die zich onmogelijk op woensdag vrij konden maken) verplaatst van woensdag naar donderdag (uitgezonderd de le repetitie: woensdag 18/11)

- volgende week donderdag 26 nov.: Medisch onderzoek voor de kleuters geboren in '84. De ouders mogen erbij aanwezig zijn.

- de school ontving heel wat giften de afgelopen week:
  - een fietsenrek (gegalvaniseerd) voor 6 fietsen
  - 20 lampen (volledig en als nieuw)
  - versterker, recorder, boxen
  - boeken: een tiental boeken over filosofie (Aulareeks)
acht boeken over leerstoornissen (uitg. Lemniscaat)

Met dank aan de milde schenkers.

AGENDA

vrijdag	13/11	20.30	overleg vlaamse Steinerscholen
Zaterdag	14/11	20u.	kinderkoor VIVAT (Mariaburg) in de kerk
Zondag	15/11		Tentoonstelling door Academie voor mineralogie in Gemeentelijke Feestzaal te Schoten
Maandag	16/11		
Dinsdag	17/11	20.30	Algemene Ouderavond + Statutaire ledenvergadering in De Wingerd
Woensdag	18/11	20.30	1 ^e Repetitie Kerstspel
Donderdag	19/11	20u.	Vrije school Roosendaal : lezing Luc Cuelen over Steinerpedagogie en de Brusschaatse School.
vrijdag	20/11		Teksten tijdschrift Kerstnummer binnenbrengen!
Zaterdag	21/11		
Zondag	22/11		
Maandag	23/11	20u.	Ouderavond 1 ^e & 2 ^e klas : Luc Saquet
Dinsdag	24/11	20.30 20.30	in De Wingerd : voordracht P. van den Berghe : Steinerpedagogie: "opvoeden tot maatschappijvreemde mensen?" R.v.B. Yggdrasil te wilrijk
Woensdag	25/11		
Donderdag	26/11	20.30 20u.	voormiddag: Medisch Schooltoezicht kleuters geboren in '84 : (in de school (ouders mogen erbij) 2de repetitie Kerstspel vergadering ouderaad
vrijdag	27/11		
Zaterdag	28/11	9u.	Didactisch schoolfeest
Zondag	29/11		1 ^e Zondag van de Advent